

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Torsten Gejl
Torsten.Gejl@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet

Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

J.nr. 2020 - 9144
27. februar 2021

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 10. november stillet følgende spørgsmål nr. 99 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Torsten Gejl (ALT).

Spørgsmål nr. 99:

”Vil ministeren oplyse, hvor mange henholdsvis gifte og samlevende par, der er underlagt og ydelsesreguleres under regler om ægtefælle-/samlever afhængighed? Ministeren bedes samtidig oplyse antallet af samlevende, hvor samlivet har været under 2 års varighed.”

Svar:

De ydelser, der vurderes at være relevante for spørgsmålet, omfatter ydelserne i kontanthjælpssystemet og de sociale pensioner, dvs. folkepension og førtidspension, idet disse ydelser er individuelle og afhænger af eventuel ægtefælles eller samlevers indkomst.

Ydelser i kontanthjælpssystemet

Kontanthjælpssystemet er baseret på, at ”enhver mand og kvinde har i forhold til det offentlige ansvar for at forsørge sig selv, sin ægtefælle og sine børn under 18 år.” (Lov om aktiv socialpolitik § 2). Det betyder i praksis, at ægtefæller har gensidig forsørgelsespligt. Derfor beregnes hjælpen til et ægtepar som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettiget til, med fradrag krone for krone af eventuelle indtægter. Er der tale om arbejdsindtægter gælder dog, at der ikke sker fradrag for 28,40 kr. pr. arbejdstime (2021-niveau). Det bemærkes, at gensidig forsørgerpligt ikke gælder for samlevende i kontanthjælpssystemet, men alene for ægtepar.

Fradraget af evt. ægtefælles indkomst i kontanthjælpssystemet skal ses i lyset af, at kontanthjælpssystemet udgør det nederste økonomiske sikkerhedsnet. Det betyder, at ydelserne hverken kan udbetales, hvis der er adgang til andre offentlige forsørgelsesydelser, eller hvis der er adgang til andre private forsørgelsesmuligheder, herunder egen eller en evt. ægtefælles formue eller indkomst.

En opgørelse af, hvor mange personer, der påvirkes af reglerne om gensidig forsørgerpligt, skal foretages for to grupper af borgere:

- borgere, som efter de gældende regler modtager *en lavere kontanthjælp* som følge af fradrag af ægtefælles indkomst,
- og til borgere, som efter de gældende regler *ikke kan modtage kontanthjælp* som følge af fradrag af ægtefælles indkomst.

Opgørelsen af borgere, der er påvirket af reglerne om gensidig forsørgerpligt, er tidligere opgjort i BEU alm. del spm. 321 (2019-20). Nedenfor gengives opgørelsen, for de to grupper hver for sig.

Borgere, der modtager lavere kontanthjælp

På baggrund af foreliggende registerdata på lovmodellens datagrundlag, blev det i BEU alm. del spm. 321 skønnet, at der i dag er omkring 3.300 borgere i kontanthjælpssystemet, målt i fuldtidspersoner, som er reduceret i kontanthjælp som følge af fradrag af ægtefælles indkomst.

Borgere, der ikke kan modtage kontanthjælp

Hertil kommer borgere, som efter de gældende regler ikke kan modtage kontanthjælp. Af samme svar er det oplyst, at det ikke er muligt præcist at afgrænse gruppen af borgere, som i dag ikke modtager kontanthjælp som følge af ægtefællemodregningen, da disse borgere ikke indgår i kontanthjælpssystemet. Gruppen af borgere er derfor skønnet med udgangspunkt i en skematisk opgørelse af denne gruppe.

Personer i ægtepar må tilsammen højst have en formue på 20.000 kr. for at være berettiget til kontanthjælp. Opgørelsen af, hvad der tæller med som formue, er delvist baseret på en skønsmæssig vurdering. Kommunen kan fx se bort fra formue, som er nødvendig for at bevare en nødvendig boligstandard eller bør bevares af hensyn til arbejde eller uddannelse. Det er derfor ikke muligt entydigt at opgøre andelen af personer uden for kontanthjælpssystemet, der vil leve op til formuekravet (dvs. har en formue på under 20.000 kr.), på baggrund af registeropgørelser.

Det skønnes med væsentlig usikkerhed, at omkring 12.700 personer i gruppen vil leve op til formuekravet, idet de har en nettoformue, som ikke overstiger 20.000 kr. Opgørelsen tager ikke højde for, at kommunerne kan vælge at se bort fra dele af formuen, ligesom der ikke er taget højde for, at det er muligt at nedbringe sin formue med henblik på at leve op til formuekravet, hvilket trækker i retning af at virkningen er undervurderet. Modsat vil nogle personer ikke ønske at træde ind i kontanthjælpssystemet blandt andet som følge af rådighedsforpligtigelsen, hvilket bidrager til at virkningen overvurderes.

Samlivslængde i kontanthjælpssystemet

Udover, at der spørges til, hvor mange gifte og samlevende par, der er underlagt og ydelsesreguleres under regler om ægtefælle-/samlever afhængighed, spørges der også til antallet af samlevende, hvor samlivet har været under 2 års varighed.

På baggrund af registerdata skønnes det, at ca. 25.000 borgere i kontanthjælpssystemet, har været samlevende (herunder gift) i mindre end 2 år.

Tabel 1**Ægtefælleafhængighed for borgere i og udenfor kontanthjælpssystemet samt samlivslængde**

	Antal borgere (skøn)
Borgere, der modtager lavere kontanthjælp som følge af ægtefælleafhængighed	3.300
Borgere, der ikke kan modtage kontanthjælp som følge af ægtefælleafhængighed	12.700
Borgere i kontanthjælpssystemet med mere end 2 års samliv	25.000

Kilde: Egne beregninger på baggrund af lovmodellen

Sociale pensionsydelse

Antallet af pensionister, der er underlagt samleverafhængig modregning, er i besvarelsen opgjort som gifte og samlevende pensionister, der alt andet lige får en lavere ydelse som følge af, at en partners indtægt indgår i indtægtsgrundlaget ved beregning af den udbetalte pensionsydelse. Det bemærkes i den henseende, at hvem og hvordan de enkelte pensionister berøres afhænger af, hvad der ellers vil være gældende af regler for gifte og samlevende pensionister, herunder i forhold til satser, fradragsbeløb og aftrappingsregler, hvis det alene er pensionistens egne indtægter der indgår i indtægtsgrundlaget. I opgørelsen er det forudsat, at gældende satser, fradragsbeløb og aftrappingsregler fastholdes uændret og ikke konsekvensrettes.

På det grundlag skønnes det, at der i 2021 er ca. 30 pct. af folke- og førtidspensionister for hvem en partners indtægt medfører en indtægtsregulering, svarende til ca. 400.000 pensionister. Heraf har knap 1,5 pct. af persongruppen været samlevende (inklusive gifte) i mindre end 2 år, hvilket svarer til ca. 5.000 pensionister. Af de 5.000 omfattede pensionister skønnes ca. 1.500 at være førtidspensionister og ca. 3.500 at være folkepensionister, jf. tabel 2

Tabel 2**Samlivslængde for pensionister underlagt samleverafhængig modregning**

Samlivslængde	Førtidspensionister		Folkepensionister		Alle	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Under 2 år	1.500	3,8	3.500	1,0	5.000	1,3
Over 2 år	38.500	96,3	355.000	98,5	393.500	98,1
N/A	0	0,0	2.000	0,6	2.000	0,6
Alle	40.000	100,0	360.500	100,0	400.500	100,0

Anm.: Afrunding kan medføre at beløb ikke summer til totalen. Antallet af pensionister, der er omfattet af ægtefællemodregning, er i opgørelsen opgjort som gifte eller samlevende pensionister, der alt andet lige får en lavere ydelse som følge af, at partnerens indtægt indgår i indtægtsgrundlaget ved beregning af den udbetalte pensionsydelse. N/A = der foreligger ikke data.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af lovmodellens pensionsmodel (ver173) på basis af en stikprøve på 3,3 pct. af befolkningen.

Det bemærkes, at en egentlig afskaffelse af ægtefællemodregning på pensionsområdet, hvor det alene er pensionistens egne indtægter der indgår i indtægtsgrundlaget, kan føre til såvel højere som lavere social pension hvis gældende satser, fradragsbeløb og aftrappingsregler også konsekvensændres. Såfremt gældende fradragsbeløb og aftrappingsregler konsekvensændres vil der også være pensionister,

der vil opleve øget indtægtsregulering ved en afskaffelse af ægtefællemodregning. Det skyldes, at der vil være pensionister, som i dag ikke får reduceret deres pensionsydelse, som følge af, at indtægtsgrundlaget opgøres samlet for par.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard,
Beskæftigelsesminister